

Författarens efterord: Ett långt farväl

I tio års tid har jag en gång om året skrivit och gett ut en bok om livet på en redaktion. Journalistiken har varit i fokus, men lika mycket har den inre dynamiken på en redaktion varit ett bärande tema. Samt sättet att förhålla sej till publik och till samhället runt omkring, allt det där som journalister alltid ska hålla koll på.

I centrum i böckerna har funnits Moa Lönn. Oftast har hon varit redaktionell chef, några gånger reporter och någon gång också befordrad över sin kompetensnivå till vice vd i en mediekoncern.

Moa Lönn har förstås varit ett slags alter ego eller språkrör för författaren. Seriens tre första böcker utspelas i verkliga, för en del välkända, miljöer på och omkring tidningar och redaktioner som jag har haft förstahandskännedom om. De böckerna kom till för att jag ville "skriva av mig" diverse erfarenheter, positiva och ej så positiva. De senare dominerade i vissa fall. Men även sprida en gnutta kunskap om den inte alltid så enkla – eller glamorösa – vardagen på tidningsredaktioner.

Men är de nyckelromaner? Ja och nej. Ja, så tillsvida att redaktioner och även en del av personerna har funnits – men i böckerna är de fullständigt maskerade. Nej eftersom inget i de här böckerna har verkligen hänt. För de senare romanerna, från nummer fyra och framåt, har jag haft som drivkraft att gestalta aktuella frågeställningar både inom journalistiken och i medievärlden. T ex dynamiken bakom nyhetsjakten, hur pressetiken tillämpas, hur en liten tidning kan undvika tidningsdöden; också de avvägningar mellan ekonomi och journalistik som alla chefredaktörer måste göra. Problem som en chefredaktör – som Moa Lönn – måste hantera, såväl internt som externt.

Det har gått tio år.

Det inte utan en smula sorg i hjärtat som jag nu känner att jag måste skiljas från Moa Lönn. Men det är oundvikligt. Vi måste förr eller senare gå olika vägar.

En uppenbar anledning är att författaren inte längre är säker på hur arbetet i detalj går till på en redaktion av idag. Hur hantera AI och poddar på trovärdigt vis?

Moa Lönn kommer att gå sin egen väg, för hon har många år kvar i yrket. Och hon kommer aldrig att backa från sina principer – som den om Sanning, Sans och Balans. Det kan säkert ge henne problem. Så småningom kommer hon att anses "gammaldags" – hon också.

På senare tid har jag tänkt mycket över vad det är som gjort att jag hållit mig kvar i skrivandet om just de här miljöerna och frågorna. Och svaret är – antagligen – att det har varit ett sätt att stanna några år till i den värld jag älskat sedan jag som tjugoåring en sommar klev in på Arbetet Västs redaktion vid Järntorget i Göteborg och hörde knattret från nattredaktörernas skrivmaskiner. Det var Sven och Daisy som skrev rubriker. Cigarrettröken var snudd på ogenomtränglig. Men det gjorde inget. Det var som att komma hem.

Första uppdraget blev att ringa igenom polislistan. "Har det varit något ikväll?" Det hade det nästan aldrig.

Så en serie om tio böcker är också ett sätt att ta farväl. Ett långt farväl.

För det är väl över? Fast Moa Lönn har varit uträknad flera gånger förut och mirakulöst återkommit. Så osvuret är som oftast säkrast.

Sköndal oktober 2023

Mats Lundman

Fotnot:

Långt farväl

1) En roman av Raymond Chandler (1953) som blev film, "The Long Goodbye" (1973)

2) En roman av Claes Hylinger, Ett långt farväl (2004).

Tack

Om jag tänker på alla som bidragit med inspiration till stycken i en eller flera av de tio böckerna om Moa Lönn och hennes redaktioner – så är det många som jag har att rikta ett stor tack till. Men så många att jag inte kan ge mej till att räkna upp er här och nu. Vet att ni är i mina tankar.

Det största tacket riktar jag nu som tidigare till min hustru Margaretha Schön som varit med under hela den tio böcker långa resan, har läst, kritiserat, korrigerat, uppmärksammat inkonsekvenser, föreslagit nya (bättre) formuleringar – kort sagt, gjort texterna bättre.

Som flera andra är hon mycket oroad över Moa Lönns kolesterol. Ska det då aldrig bli nån ordning på hennes matvanor? (Nej.)

För inspiration till ett kapitel i den här boken tackar jag särskilt Rasmus Jeppsson, journalist på Barometern, som i ett grävreportage i tidningen berättat en dråplig historia som passade synnerligen väl in även i den här intrigen, och som jag noga har arbetat om till ett kapitel i Grävarna.

Och så ni läsare, tack för att ni har funnits med, utan er skulle det antagligen aldrig blivit några böcker skrivna, i alla fall inte så här många.

Sköndal september 2023